

længes til December 1927, idet det var mit Haab, at det skulde blive muligt straks ved næste Rigsdagssamlings Begyndelse at fremsætte et Lovforslag, hvilende paa delvis nye Principper, til en hurtig Afvikling af Huslejerestriktionerne. Jeg mente da ikke, det vilde være fornødent at give Nævnene en længere Virketid end til 1. December, idet jeg haabede inden 2 Maaneder efter Rigsdagssamlingens Begyndelse at kunne faa et saadant Lovforslag færdigbehandlet. Det var jo ikke paa nogen Maade dermed Hensigten, saaledes som jeg har set det antydet her og dér i den dertil indrettede Presse, at dette skulde betyde, at man vilde prisgive den ene eller den anden. Det var tværtimod Hensigten at tilvejebringe en Afviklingslovgivning med rimelig Hensyntagen til begge Sider, bygget paa til Dels nye Principper, og navnlig en Ordning, under hvilken man til at begynde med kunde genvinde blot en vis Bevægelighed i Udnyttelsen af Boligerne, en Bevægelighed, som efterhaanden skulde gøres stigende, saaledes at man ret snart kunde naa til fuld Udnyttelse af de tilstedeværende Lejligheders Tal. Derigennem vilde der i højere Grad blive kaldt paa det private Initiativ til Løsning af hele Boligproblemet, end det er muligt under de nuværende Restriktioner, saaledes at vi endelig kunde arbejde os ud af de Tilstande, som vi under Krigstiden kom ind i, og som vi ganske sikkert har bidraget baade til at skærpe og til at forlænge ved den Række af Huslejelove, vi har vedtaget.

Man har fra visse Sider erklæret sig utilfreds med, at et saadant Lovforslag blev fremsat, idet man har krævet Ro i Huslejer spørgsmaalet og ment, at naar Sagen nu i 1925 en Gang var afgjort, maatte denne Afgørelse blive staaende frem i Tiden eller, som det konservative Folkepartis Ordfører i Folketinget udtrykte det: blive staaende for stedse, hvormed han mente, at naar 1931 var naaet, saa faldt Restriktionerne bort, og saa var Friheden jo for stedse genvundet. Et saadant Krav om Ro forstaaer jeg i og for sig meget godt, men jeg tillader mig at nære den Opfattelse, at man ikke af Hensyn til Opretholdelsen af Ro kan bevare Indgreb i Ejendomsretten af den Karakter, som Huslejelovgivningens fremtidige Bevarelse er. Man kan ikke, uden at der er virkelig tvingende Grunde dertil, begrænse Menneskers hidtidige frie Ret til at sætte deres Bostavn rundt i Landet, hvor det maatte passe dem; man kan ikke opretholde saadanne Bestemmelser, naar Tiden maa siges at være løbet fra dem, idet de er blevet uden Betydning, saa de blot er til Besvær

og for visse Administrationsgrene egnede til at styrke Troen paa, at det gaar rent galt, hvis Statsmagten ikke paa dette og hint Omraade, ja, egentlig paa alle, føler det som sin Pligt at passe paa os alle sammen.

Det Lovforslag, der blev fremsat, hvilede paa Forudsætningen om, at det skulde blive muligt at gennemføre Behandlingen af det i den høje Rigsdag inden den 1. Maj. Man har ment, det var en urimelig kort Tid at give den høje Rigsdag til Behandlingen af denne Sag og navnlig med Henblik paa, at den havde henligget i Ministeriet i en 2—3 Maaneder, før Overvejelserne resulterede i Lovforslagets Fremsættelse. Jeg har allerede i mine indledende Bemærkninger gjort Rede for, af hvilken Karakter de oprindelige Henvendelser til Ministeriet var, Henvendelser, som jeg paa Grund af deres almindelige Karakter ikke fandt nogen som helst Anledning til at reagere overfor, og nævnt, at jeg, efter at Henvendelserne havde koncentreret sig om mere enkeltstaaende Tilfælde af sandsynlige Vanskeligheder, har søgt at orientere mig i denne Sag, idet jeg selvfølgelig ud fra den Grundopfattelse paa dette Omraade, som Regeringen og mit Parti har, ikke uden tvingende Grunde kunde bidrage til en Forlængelse af Restriktioner, som lagde Baand i mere end een Henseende paa Borgerne, og Baand, som bestaar, til Trods for at der nu er forløbet 10 Aar, siden de Forhold, som foranledigede hele dette Lovgivningssystem, er bragt til Ophør.

Jeg mener derfor, at det under Hensyn til Lovforslagets Overskuelighed maatte have været muligt at komme gennem Behandlingen af Lovforslaget i Løbet af den Tid, der var til Raadighed. Men da Behandlingen straks stødte paa Krav om Overholdelse, i alt Fald indenfor en vis Begrænsning, af Forretningsordenens Frister i det høje Folketing, var det jo ikke at vente, at det skulde kunne lykkes at komme igennem med Behandlingen af Sagen. Under Udvalgsbehandlingen viste det sig, at en Fastholden af, at Lovforslaget skulde give Udtryk for Nødvendigheden af at komme til en Nyordning paa Huslejelovgivningens Omraade med det Formaal at naa til en hurtig Afvikling, ikke var mulig. Dog har Lovforslaget ogsaa i den Skikkelse, hvori det foreligger for det høje Landsting, stadig Karakteren af en Overgangslovgivning med frie Tilstande hurtigt tilvejebragt som Endemaal. Dette har fundet sit Udtryk i den Begrænsning, som ved Indbyggertallet er sat i Adgangen for Kommunerne til at øve den fortsatte Kontrol med Tilflytningen,